

Załącznik
do Uchwały nr 55/XI/15
Rady Powiatu w Kutnie
z dnia 24 czerwca .2015 roku

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015-2017

Kutno 2015 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

I	SYSTEM ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO A PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ	str. 4
1	Założenia do programu wynikające z aktów prawa krajowego i międzynarodowego ...	str. 4
2	Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w świetle założeń Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020.	str. 5
II	PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE KUTNOWSKIM	str. 7
1	Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014	str. 7
2	Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014	str. 11
3	Proces usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej	str. 17
4	Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze	str. 23
5	Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.	str. 24
6	Pomoc psychologiczna	str. 28
III	ANALIZA FUNKCJONOWANIA PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU KUTNOWSKIEGO W LATACH 2012 – 2014	str. 32
IV	CELE I ZADANIA PROGRAMU NA LATA 2015 – 2017.	str. 34
V	LIMIT ZAWODOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH NA LATA 2015 – 2017	str. 38
VI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.	str. 38
VII	BENEFICJENCI I REALIZATORZY PROGRAMU	str. 38
VIII	MONITORING I EWALUACJA..	str. 39
IX	PROJEKT SZCZEGÓŁOWEGO BUDŻETU PROGRAMU	str. 40

Wstęp

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej .

Zgodnie z ustawą celem podstawowym jest:

- dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, troski o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz ochrony ich praw i wolności,
- dobro rodziny, która stanowi podstawową komórkę społeczną oraz naturalne środowisko rozwoju, jak również dobro wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci.

Cel ten może być osiągnięty przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami.

Ustawa w sposób kompleksowy reguluje zagadnienia pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz określa konsekwencje bezskuteczności udzielanej pomocy poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

Art. 180 pkt. 1 przedmiotowej ustawy wskazuje na obowiązek opracowania przez powiat 3 letniego programu rozwoju pieczy zastępczej. Powiat Kutnowski Uchwałą Rady Powiatu w Kutnie Nr 126/XVII/12 z dnia 23 maja 2012 r., przyjął Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014, który realizowany był przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

W związku z upływającym okresem obowiązywania Programu, należało opracować nowy dokument, który na bazie dotychczasowych doświadczeń uwzględnia m.in. organizowanie opieki i wychowania w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, przyznawanie świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych przewidzianych ustawą.

Cele i zadania określone w niniejszym Programie, zostały sformułowane na podstawie oceny upływającego okresu programowania oraz analizy zagrożeń środowisk biologicznych.

Określenie potrzeb w zakresie pieczy zastępczej pozwoliło na wytyczenie kierunków działań, w poszczególnych latach z uwzględnieniem środków finansowych koniecznych do ich realizacji.

W programie położono nacisk na zadania wynikające z ustawy oraz na działania profilaktyczne i międzyinstytucjonalną współpracę, których celem jest wyposażenie rodzin

i wychowanków w kompetencje pozwalające im w przyszłości na funkcjonowanie poza systemem pomocy społecznej.

I. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO A PROGRAM ROZWOJU PIELICZY ZASTĘPCZEJ

1. Założenia do programu wynikające z aktów prawa krajowego i międzynarodowego

Polityka społeczna wobec dziecka i rodziny jest przedmiotem zainteresowania zarówno prawa polskiego jak i międzynarodowego. Prawa dziecka i rodziny zostały zdefiniowane i przyjęte przez państwa członkowskie ONZ, w tym przez Rzeczpospolitą Polską w „Konwencji o Prawach Dziecka” w 1989 r.

Konwencja w art. 9 odnosi się do dzieci, które z przyczyn obiektywnych zostają sądowo umieszczone w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka, zgodnie z przyjętym dokumentem, w pieczy zastępczej musi być uzasadnione i jest ostatecznością. Dziecku i rodzicom przysługuje niepodważalne prawo do wzajemnych kontaktów, chyba że zagraża to dobrze pojętemu interesowi dziecka. Zarówno dziecko jak i cała rodzina musi być traktowana jako podmiot postępowania sądowego, opiekuńczego oraz społecznego i obywatelskiego. Konwencja wskazuje na odpowiedzialność rodziców lub opiekunów prawnych za opiekę i wychowanie dzieci, respektowanie ich praw do nietykalności cielesnej, prawa do swobody wypowiedzi oraz wyznania. Art. 18 ust. 2 Konwencji nakłada na państwa członkowskie obowiązek wspierania rodzin w dążeniu do harmonijnego i bezpiecznego rozwoju i wychowania, oraz zobowiązuje do budowania sieci instytucjonalnego wsparcia rodzin w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Nadrzędnym aktem prawa Rzeczypospolitej Polskiej jest Konstytucja, która w art. 48 wskazuje na prawo rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami z uwzględnieniem stopnia dojrzałości dziecka, a także wolności jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej mają obowiązek ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Regulacje dotyczące opieki i wychowania dziecka poza rodziną biologiczną zawarte są w ustawie z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rekomendacją dla niniejszego Programu jest również akt prawa miejscowego tj. Strategia

Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2014-2020.

Niniejszy dokument w systemie zarządzania strategicznego jest programem operacyjnym i wpisuje się w priorytety i cele dokumentów strategicznych Powiatu.

2. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w świetle założeń Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2020.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020 została przyjęta Uchwałą Nr 264/XLI/14 Rady Powiatu z dnia 11 czerwca 2014 roku.

Jej celem strategicznym jest wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży.

Celami operacyjnymi w/w Strategii są:

- Wsparcie rodzin w wypełnianiu podstawowych funkcji oraz pomoc dla dzieci pozbawionych opieki.

Głównymi kierunkami działań do tego celu są : wspieranie rodzin biologicznych w środowisku zamieszkania oraz udzielenie im pomocy w przezwyciężaniu problemów, zintensyfikowanie i rozwijanie form pracy socjalnej z rodzinami, zapewnienie rodzinom i osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do specjalistycznego poradnictwa, opracowanie i realizowanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, kontynuowanie i zintensyfikowanie działań w zakresie propagowania idei rodzicielstwa zastępczego, propagowanie inicjatyw wspierających osoby samotnie wychowujące dzieci.

- Wsparcie kształcenia i wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży (w tym dotkniętych niepełnosprawnością).

Kierunki działań do tego celu wiążą się z podnoszeniem jakości kształcenia w placówkach oświatowych, ze zwiększeniem dostępności wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży, z zabezpieczeniem potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, z wyrównywaniem szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, ze zwiększeniem dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych , z zapewnieniem rodzinom dzieci niepełnosprawnych szerszego dostępu do poradnictwa, z promowaniem alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, ze zintegrowaniem działań na rzecz rodziny i dziecka.

- Pomoc w życiowym usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem osobom, które opuszczają, po osiągnięciu pełnoletności: placówkę opiekuńczo – wychowawczą, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną, a także dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi

dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę.

Cel ten realizowany jest poprzez przyznawanie osobom usamodzielnianym pomocy, w tym pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, rzeczowej na zagospodarowanie oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, udzielanie osobom usamodzielnianym pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, zintensyfikowanie pracy socjalnej i zapewnienie dostępu do wsparcia psychologiczno – pedagogicznego, oraz poprzez określenie potrzeb w zakresie mieszkań usamodzielnienia.

- Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do tego celu to : zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, zapewnienie wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, zintensyfikowanie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w tym zakresie, skierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży, opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zintensyfikowanie działalności zespołów interdyscyplinarnych.

II. PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE KUTNOWSKIM

1. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012 - 2014

Najbardziej pożądaną formą pieczy zastępczej jest forma rodzinna z uwagi na możliwość stworzenia warunków opieki i wychowania najbardziej zbliżonych do rodziny naturalnej. Piecza rodzinna sprawowana jest w formie:

- **spokrewnionych rodzin zastępczych** (opiekunami mogą być tylko dziadkowie lub rodzeństwo);
- **niezawodowych rodzin zastępczych** (opiekunowie niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, np. wujostwo lub osoby w ogóle niespokrewnione z dzieckiem), w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci, lub osób które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, pod warunkiem kontynuowania nauki;
- **zawodowych rodzin zastępczych, w tym zawodowych specjalistycznych oraz zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.** W rodzinach zawodowych umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci, w szczególnie uzasadnionych przypadkach oraz po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych dopuszczalna jest większa liczba dzieci. W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26.10.1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi. Rodziny zawodowe otrzymują za pełnioną funkcję comiesięczne wynagrodzenie.
- **rodzinnych domów dziecka** – rodzina, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej pod warunkiem kontynuowania przez nich nauki. Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje za pełnioną funkcję comiesięczne wynagrodzenie.

Wysokość pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania każdego dziecka w rodzinach zastępczych wynosi:

- 660,00 zł miesięcznie na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 1000,00 zł miesięcznie na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka,
- 200,00 zł dodatku dla każdego dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności lub umieszczone w rodzinie zastępczej na podst. ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Poza podstawowym podziałem można wyróżnić **rodziny pomocowe**, które w sytuacjach kiedy rodziny zastępcze nie będą w stanie czasowo sprawować opieki nad umieszczonymi dziećmi przejmą nad nimi opiekę. Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka, oraz małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy zostali przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Rodzinnie pomocowej przysługuje wynagrodzenie w wysokości 20% wynagrodzenia ustalonego dla zawodowej rodziny zastępczej, przeliczone proporcjonalnie do ilości dni sprawowanej nad dzieckiem opieki.

Finansowanie zadań z zakresu opieki zastępczej, zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej do końca 2011 roku należało do zadań Powiatu. Od stycznia 2012 roku gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela. 1 Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Kutnowskim na przestrzeni lat 2012-2014.

TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ	2012	2013	2014
Spokrewnione	96	103	97
Niespokrewnione	48	53	50
Zawodowe	8	9	10
RAZEM:	152	165	157

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

**Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Kutnowskim
na przestrzeni lat 2012-2014**

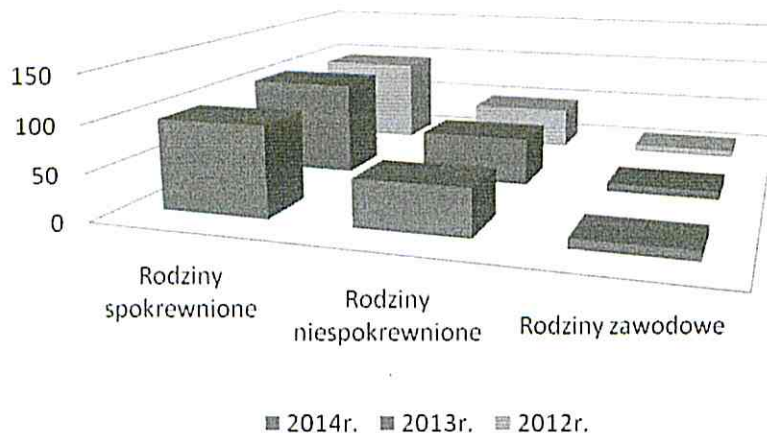

Tabela 2. Liczba rodzin zastępczych zawodowych na terenie Powiatu Kutnowskiego w latach 2012-2014.

TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ	2012	2013	2014
zawodowe	8	9	10
w tym:			
specjalistyczne	0	0	0
o charakterze pogotowia rodzinnego	2	2	

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Tabela 3. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Kutnowskiego w latach 2012-2014.

TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ	2012	2013	2014
Spokrewniona	129	142	135
Niezawodowa	60	65	64
Zawodowa rodzina zastępcza oraz zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego	52	54	53
RAZEM:	241	261	252

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Kutnowskiego w latach 2012-2014

- Rodzina spokrewniona
- Rodzina niezawodowa
- Zawodowa rodzina zastępcza oraz zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego

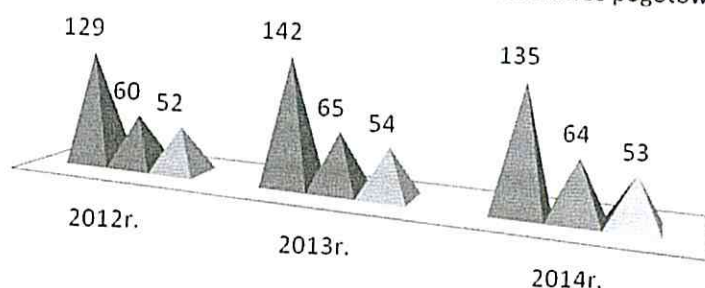

Tabela 4. Liczba dzieci po raz pierwszy umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2012-2014 na terenie Powiatu Kutnowskiego.

ROK	LICZBA DZIECI
2012	48
2013	52
2014	32

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Tabela 5. Liczba dzieci z terenu Powiatu Kutnowskiego, przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (Powiat Kutnowski zobowiązany jest do finansowania pobytu tych dzieci).

Powiat/Miasto	Ilość dzieci
Powiat Zgierski	2
Powiat Włocławski	2
Powiat Pruszkowski	1
Powiat Poznański	2
Powiat Gostyniński	2
RAZEM:	9

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Tabela 6. Liczba świadczeń przyznanych rodzinom zastępczym oraz kwota przyznanych świadczeń

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń / kwota		
	2012	2013	2014
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka wraz z dodatkiem z tytułu niepełnosprawności dziecka	2.647 świadczeń 2.081.565,89 zł	2.774 świadczenia 2.036.222,00 zł.	2.949 świadczeń 2.134.379,00 zł
Świadczenia jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	19 świadczeń 17.984,00 zł.	14 świadczeń 12.600,00 zł.	13 świadczeń 12.400,00 zł
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zam.	43 świadczenia 10.040,00 zł	38 świadczeń 9.600,00 zł	40 świadczeń 10.560,00 zł.
świadczenia na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	7 świadczeń 21.000,00 zł.	4 świadczenia 12.00,00 zł.	7 świadczeń 21.000,00
Świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	4 świadczenia 1.729,00 zł.	1 świadczenie 1000,00 zł.	2 świadczenia 2.000,00 zł.
RAZEM	2.720 świadczeń 2.132.318 zł.	2.831 świadczeń 2.071.422,00 zł.	3.011 świadczeń 2.180.339,00 zł.

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

2. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014

Instytucjonalną pieczę zastępczą, zgodnie z art. 93 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tworzą:

- placówki opiekuńczo-wychowawcze
- regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych o charakterze rodzinnym, socjalizacyjnym, interwencyjnym lub specjalistyczno-terapeutycznym, które zgodnie z w/w ustawą zapewniają dzieciom opiekę i wychowanie.

Ustawa wprowadziła przepisy określające minimalny wiek dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej- w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od 01 stycznia 2012 roku, mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia (przebywać w tych placówkach będą mogły w okresie od dnia 01 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku). Po upływie tego okresu w placówkach będą mogły przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczenie małoletnich poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach- szczególnie, gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa.

W związku z powyższym zasadny jest dalszy rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców. Placówki opiekuńczo-wychowawcze pozostaną więc jako jedno z możliwych miejsc umieszczenia dzieci starszych, mniej podatnych na zaburzenia rozwojowe, jakie wynikać mogą z umieszczenia poza środowiskiem rodzinnym. Rodzaj placówki może być dostosowany do sytuacji i specyficznych potrzeb dziecka, a praca na rzecz jego wszechstronnego rozwoju może być zintensyfikowana dzięki obecności na miejscu specjalistycznej, odpowiednio wyszkolonej kadry.

Na terenie Powiatu Kutnowskiego funkcjonują 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tęcza” w Kutnie przy ul. Karłowicza 1 - typu socjalizacyjnego dla 30 dzieci
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza we Franciszkowie, gm. Łanięta – typu socjalizacyjnego dla 30 dzieci
- Rodzinny Dom Dziecka w Strzegocinie prowadzony na podstawie art. 190 ustawy przez Caritas Diecezji Łowickiej (zadanie zlecone)– typ rodzinny dla 8 dzieci.

Dziecko do placówki opiekuńczo-wychowawczej kieruje powiat właściwy do ponoszenia

wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, czyli powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. W sytuacji gdy powiat nie może skierować dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej z powodu braku odpowiedniej placówki lub z powodu braku miejsca w placówce funkcjonującej na jego terenie, zwraca się do innego powiatu z wnioskiem o skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Umieszczenie dziecka następuje na podstawie orzeczenia sądu z zastrzeżeniem sytuacji, gdy dziecko znajduje się w sytuacji kryzysowej i wymaga natychmiastowego zapewnienia mu opieki.

Tabela 7. Liczba wydanych skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2014 ze względu na pochodzenie dziecka (stan na 31.12.)

Lp.	Gmina/Miasto	Liczba wydanych skierowań		
		2012 r.	2013 r.	2014 r.
1.	Miasto Kutno	12	1	14
2.	Gmina Kutno	3	-	3
3.	Miasto Żychlin	3	-	-
4.	Miasto Krośnice	1	5	-
5.	Gmina Strzelce	-	-	-
6.	Gmina Ostrowy	-	-	-
7.	Gmina Dąbrowice	1	-	-
8.	Gmina Bedlno	-	-	3
9.	Gmina Krzyżanów	3	-	2
10.	Gmina Łanięta	-	-	1
11.	Gmina Oporów	-	1	-
12.	Inny Powiat	3	-	1
Razem		26	7	24

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Od 2012 roku ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek współfinansowania przez gminę wydatków związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej. W przedmiotowej sprawie zawierane są umowy dotyczące umieszczenia dziecka zamieszkałego na terenie danej gminy w placówce opiekuńczo – wychowawczej i ponoszenia wydatków na jego utrzymanie. Z tego tytułu w latach 2012-2014 Powiat Kutnowski uzyskał następujące dochody:

- w 2012 roku- **29.911,19 zł**
- w 2013 roku- **111.256,55 zł**
- w 2014 roku- **214.633,49 zł.**

Obecnie 1 dziecko pochodzące z Powiatu Kutnowskiego, przebywa na terenie innego powiatu w placówce opiekuńczo-wychowawczej, pozostałe dzieci znajdują opiekę

w instytucjonalnej pieczy zastępczej na naszym terenie. W latach 2012-2014 finansowanie przez Powiat Kutnowski pobytu w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów to wydatek w wysokości:

- w 2012 roku- **112.079,16 zł**

- w 2013 roku- **94.930,18 zł**

-w 2014 roku- **54.451,47 zł.**

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu kutnowskiego przebywają dzieci z innych powiatów, m.in. z powiatu łęczyckiego, łowickiego, grójeckiego, radomszczańskiego, a także z miast Łódź i Włocławek. Z uwagi na ich pobyt w instytucjonalnej pieczy zastępczej zawierane są porozumienia określające standardy opieki i wychowania oraz sposób finansowania. Z tego tytułu w latach 2012-2014 Powiat Kutnowski uzyskał następujące dochody:

- w 2012 roku-**1.233.093,27 zł**

- w 2013 roku-**1.081.251,25 zł**

-w 2014 roku-**989.855,89 zł.**

Tabela 8. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu kutnowskiego w latach 2012-2014 (stan na 31.12.)

Placówka/ rok	2012	2013	2014
POW „Tęcza” w Kutnie	46	36	30
POW we Franciszkowie	40	29	29
RDD w Strzegocinie	8	8	8
RAZEM:	94	73	67

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Z powyższej tabeli wynika, że stopniowo zmniejsza się liczba dzieci przybywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Fakt ten wynika z wprowadzenia obowiązku ograniczenia liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z art. 230 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba ta w okresie od 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2020 roku nie może być wyższa niż 30. Dziecko może przebywać w pieczy zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, natomiast osoba, która osiągnęła pełnoletność w tej formie opieki może z niej korzystać do ukończenia 25 roku życia pod warunkiem kontynuowania nauki.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze podejmują działania zmierzające do:

- zapewnienia dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajania jego niezbędnych potrzeb m.in. emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych;
- realizowania przygotowanego we współpracy z asystentem rodziny planu pomocy dziecku;
- umożliwienia kontaktu dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej;
- powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnienia dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- objęcia dziecka działaniami terapeutycznymi;
- zapewnienia korzystania z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

W celu zwiększenia efektywności działań podejmowanych na rzecz dziecka i rodziny w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie rzadziej niż co pół roku odbywają się posiedzenia zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Posiedzenia te mają na celu:

- ustalić aktualną sytuację rodzinną dziecka
- analizę stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną
- modyfikowanie planu pomocy dziecku
- monitorowanie procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie
- ocenę stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb
- ocenę możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej
- informowanie sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Placówki w zakresie wykonywanych zadań współpracują z sądem, powiatowym centrum pomocy rodzinie, rodziną, asystentem rodziny, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej i innymi osobami

oraz instytucjami, które podejmują się wspierania działań wychowawczych placówki, w szczególności w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia.

Formami wsparcia dla usamodzielniającej się młodzieży są funkcjonujące w ramach placówek tzw. grupy usamodzielnienia. W założeniu taka grupę mają opuszczać młodzi ludzie świadomi swoich silnych stron, umiejący wykorzystać swoje możliwości oraz nie obawiający się wzięcia odpowiedzialności za własne życie.

Podsumowując przedstawioną charakterystykę instytucjonalnej pieczy zastępczej należy stwierdzić, iż mimo występujących tendencji zmierzających do rozwoju form rodzinnych, funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych nadal jest bardzo istotne i potrzebne. Liczba wydanych skierowań i dzieci umieszczonych w placówkach potwierdza, że ta forma opieki spełnia swoje zadania. Wydawane przez sąd rodzinny postanowienia o umieszczeniu małoletnich w pieczy zastępczej są wykonywane na bieżąco, tym samym dziecko pozbawione opieki i wychowania nie oczekuje w sytuacji zagrożenia na miejsce w placówce. Brak możliwości wydania skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu kutnowskiego powodowałoby konieczność poszukiwania miejsca poza naszym regionem, co wiązałoby się z długim oczekiwaniem oraz z ponoszeniem przez nasz powiat znacznych wydatków na utrzymanie dzieci przebywających w takich instytucjach. Ponadto dzięki funkcjonowaniu placówek opiekuńczo-wychowawczych istnieje możliwość umieszczania dzieci starszych, przejawiających cechy demoralizacji, które nie kwalifikują się do rodzinnych form opieki. W placówkach zatrudniona jest specjalistyczna kadra, która posiada wiedzę i doświadczenia w zakresie metod pracy z dziećmi przejawiającymi zaburzenia zachowania oraz z tzw. trudną młodzieżą.

Potrzebę funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej potwierdza również fakt, iż mimo wprowadzenia od 2012 roku obowiązku współfinansowania gmin w pokrywaniu wydatków związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej oraz zatrudniania asystentów rodziny, nadal wydawane są postanowienia sądu o umieszczeniu w tej formie opieki.

Biorąc pod uwagę powyższe zasadne jest dalsze funkcjonowanie na terenie powiatu kutnowskiego placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których dzieci znajdują schronienie i wsparcie.

3. Proces usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej

Działając w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

- 1) przyznaje się pomoc na:
 - a) kontynuowanie nauki,
 - b) usamodzielnienie;
 - c) zagospodarowanie;
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
 - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - b) zatrudnienia;
- 3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

3 lat — w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;

roku — w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:

- zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia,
- sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- w szkole;
- w zakładzie kształcenia nauczycieli;
- w uczelni;
- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc na kontynuację nauki przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

1) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną — **nie mniej niż 3300 zł**,

2) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo wychowawczą:

-**nie mniej niż 6600 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,

-**nie mniej niż 3300 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,

-**nie mniej niż 1650 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia, w wysokości **nie niższej niż 1500 zł**, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości **nie niższej niż 3000 zł**. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Działając w oparciu o art. 240 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do pomocy dla osób usamodzielnianych, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, opuściły rodzinę zastępczą albo placówkę opiekuńczo-wychowawczą, albo pobierają pomoc przyznaną im na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, stosuje się przepisy dotychczasowe. Oznacza to, że podopieczni placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych oraz innych form opieki, którzy usamodzielnili się przed 2012 rokiem są objęci przepisami ustawy o pomocy społecznej w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011 roku. Wychowankowie ci również korzystają ze świadczeń pieniężnych oraz przysługującego im wsparcia. Różnice pomiędzy nimi a osobami usamodzielnionymi od 2012 roku dotyczą w niewielkim stopniu zasad przyznawania pomocy oraz kwot świadczeń.

Poniżej zamieszczona tabela potwierdza, iż wprowadzenie zapisu pozwalającego na pozostanie w pieczy zastępczej do 25 roku życia pod warunkiem kontynuowania przez wychowanka nauki ograniczyło tylko w niewielkim stopniu liczbę osób opuszczających formy opieki i korzystających ze świadczeń przysługujących w procesie usamodzielnienia.

Tabela 9 . Liczba osób uzyskujących świadczenia w procesie usamodzielnienia w latach 2012-2014 w zależności od przepisów prawnych

Przepisy prawne	Liczba osób		
	2012	2013	2014
	Rodzinne formy opieki		
Ustawa o pomocy społecznej	71	54	45
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	7	15	25
	Instytucjonalne formy opieki		
	2012	2013	2014
Ustawa o pomocy społecznej	37	29	25
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	4	11	19

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Tabela 10. Liczba świadczeń przyznanych usamodzielnionym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń/kwota		
	2012	2013	2014
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	695 świadczeń 341.821,14 zł	675 świadczeń 333.269,09 zł	659 świadczeń 325.232,81 zł
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	8 świadczeń 37.881,00 zł	5 świadczeń 23.058,00 zł	10 świadczeń 52.734,00 zł
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	-	11 świadczeń 54.331,10 zł	5 świadczeń 24.594,22 zł
RAZEM:	703 świadczenia 379.702,14 zł	691 świadczeń 410.658,19 zł	674 świadczenia 402.561,03 zł

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

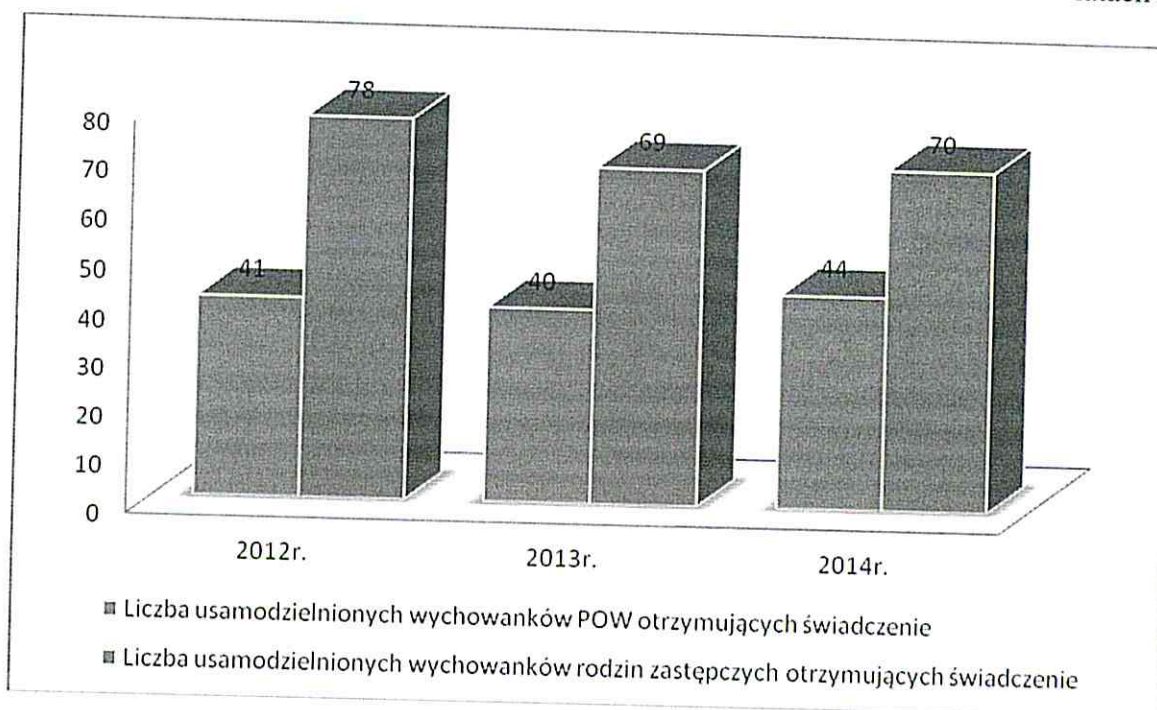
Tabela 11 . Liczba świadczeń przyznanych usamodzielnionym wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń/kwota		
	2012	2013	2014
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	383 świadczenia 188.570,49 zł	350 świadczeń 172.734,25 zł	401 świadczeń 198.006,73zł
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	10 świadczeń 62.586,00 zł	10 świadczeń 62.592,00 zł	5 świadczeń 27.976,00 zł
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	-	1 świadczenie 4.842,95 zł	9 świadczeń 42.513,65zł
RAZEM:	393 świadczenia 251.156,49 zł	361 świadczeń 240.169,20 zł	415 świadczeń 268.496,38 zł

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

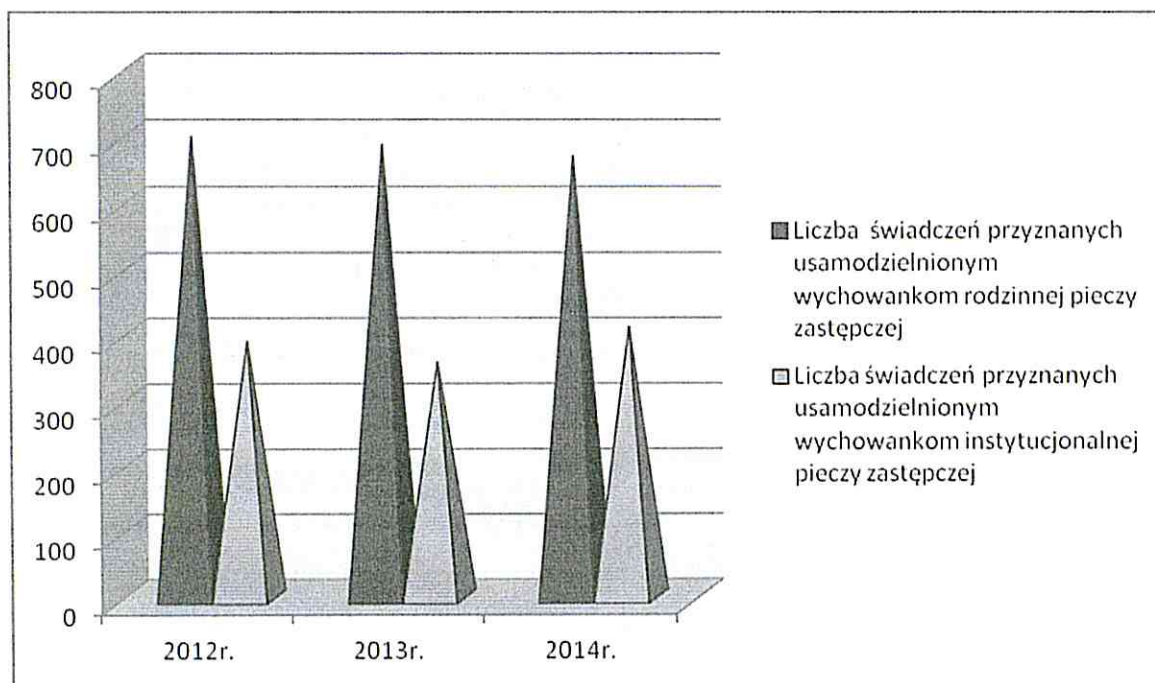
Biorąc pod uwagę zamieszczone powyżej dane należy stwierdzić, że najbardziej popularną formą wsparcia w zakresie procesu usamodzielnienia jest pomoc pieniężna z tytułu kontynuowania nauki. Przyznanie świadczenia wpływa motywująco na aspiracje młodych ludzi, przyczynia się do zdobywania kwalifikacji i umiejętności zawodowych, zwiększa ich szanse na rynku pracy.

Wykres 1. Liczba usamodzielnionych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych otrzymujących świadczenia z tytułu kontynuowania nauki w latach 2012-2014.

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Wykres 2. Liczba świadczeń przyznanych usamodzielnionym wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

W celu pomocy usamodzielniającym się wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczym z Powiatu Kutnowskiego w strukturach Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Tęcza” w Kutnie funkcjonują 2 mieszkania usamodzielnienia. Osoby w nich zamieszkujące mogą za niewielką opłatą zamieszkiwać tam do czasu zakończenia nauki i polepszenia sytuacji życiowej. Jest to bardzo korzystne rozwiązanie dla osób, które nie mogą liczyć na wsparcie ze strony najbliższej rodziny, a posiadają motywację do zdobycia wykształcenia, zawodu, pracy.

Tabela 12 . Liczba dzieci usamodzielnionych z instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014 ze względu na powód umieszczenia

L.p.	Powód opuszczenia placówki	2012	2013	2014	RAZEM
1.	Wychowankowie do 18 roku życia (sąd)	14	10	15	39
	-na stałe powrócili do rodziny naturalnej	5	2	12	19

	-odeszli do adopcji	2	1	-	3
	-umieszczeni w rodzinie zastępczej	3	1	1	5
	-umieszczeni w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej	4	5	2	11
	-inny powód	-	1	-	1
2.	Wychowankowie usamodzielnieni	7	17	15	39
	-powrócili do rodziny naturalnej	5	14	10	29
	-założyli własne gospodarstwo	1	1	1	3
	-zamieszkali w mieszkaniu usamodzielnienia	-	-	3	3
	umieszczenie w DPS	1	-	-	1
	-pozostali		2	1	3
	Razem	21	27	30	78

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Z zamieszczonej powyżej tabeli wynika jednak, że znaczna grupa pełnoletnich wychowanków wraca do rodziny naturalnej, do dawnego, często patologicznego środowiska. Problemem są ograniczone możliwości zapewnienia przez gminy odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także prezentowana przez młodych ludzi postawa roszczeniowa. Są to główne przyczyny trudności w uzyskaniu trwałych efektów usamodzielnienia.

Dokonując analizy procesu usamodzielnienia można stwierdzić, że znaczący jest rodzaj formy opieki, z której usamodzielnia się wychowanek. Osoby opuszczające rodzinną pieczę zastępczą częściej podejmują naukę, znajdują zatrudnienie i wchodzą w pozytywne relacje. Podopieczni rodzin zastępczych, mimo usamodzielnienia nadal mieszkają w tej rodzinie, zazwyczaj są z nią spokrewnieni i korzystają ze wsparcia. Młodzież ta ma szansę, aby skupić się na swoich potrzebach i aspiracjach, ma większą motywację aby rozwijać się.

W przypadku wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych proces usamodzielnienia jest trudniejszy, gdyż większość z tych osób nie może liczyć na swoich bliskich, a po opuszczeniu placówki wraca do środowiska, z którego we wcześniejszym okresie została zabrana zgodnie z wydanym postanowieniem sądu. Poza tym są to środowiska charakteryzujące się postawą roszczeniową, trudne do współpracy, nie wykazujące chęci poprawy swojej sytuacji. Młodzież opuszczająca instytucjonalną pieczę zastępczą często powiela błędy swoich bliskich, zawiera negatywne relacje i nie ma aspiracji, co rzutuje na kolejny etap jej życia.

Reasumując zebrane informacje należy stwierdzić, że istotne w procesie usamodzielnienia jest przygotowanie młodych ludzi do samodzielnego życia oraz wsparcie na tym etapie rodziny,

bliskich i odpowiednich instytucji - tylko współpraca poszczególnych podmiotów może dać pozytywne efekty i przyczynić się do zwiększenia szans wśród podopiecznych pieczy zastępczej na prawidłowe i zgodne z normami funkcjonowanie społeczne.

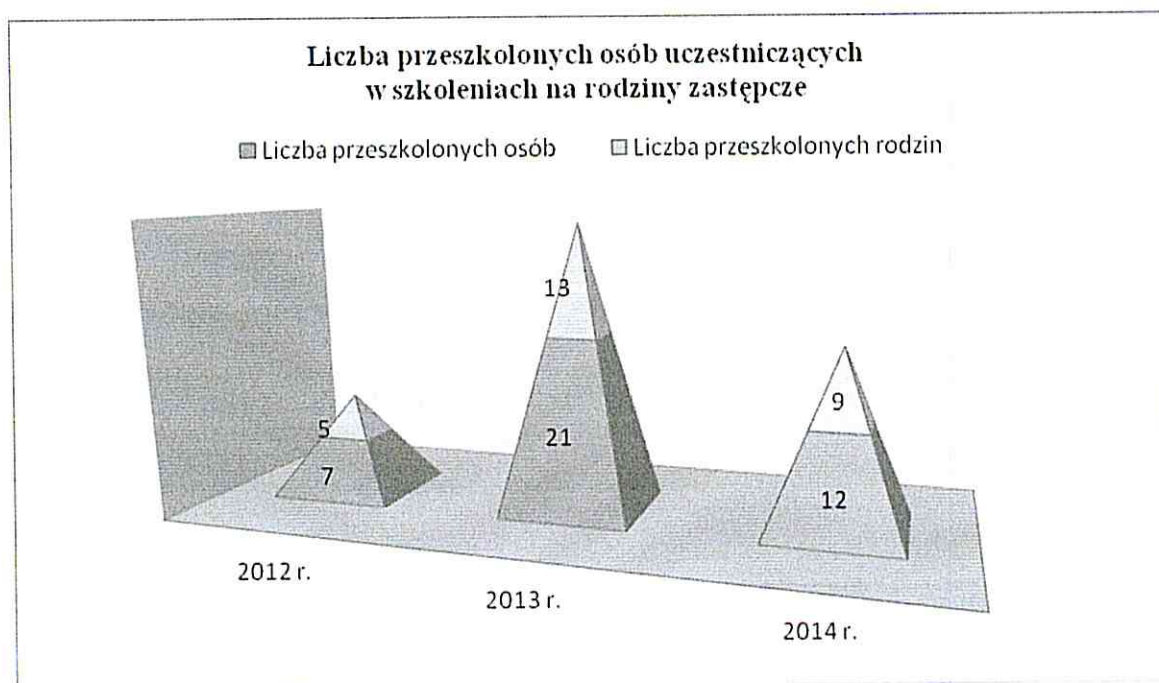
4.Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze

W celu rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2012-2014 prowadzono kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze. W efekcie dokonano naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej rodziny zastępczej.

Tabela 13. Liczba przeszkolonych osób uczestniczących w szkoleniach na rodziny zastępcze.

ROK	LICZBA PRZESZKOLONYCH OSÓB	LICZBA PRZESZKOLONYCH RODZIN
2012	7	5
2013	21	13
2014	12	9
RAZEM:	40	27

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Dla pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie (Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej) propagowało w lokalnej prasie i telewizji oraz poprzez ulotki nabór na kandydatów na rodziny zastępcze. Ulotki i ogłoszenia zachęcały odbiorców do zgłaszania się na szkolenia. Ponadto, propagując idee powstawania rodzin zastępczych, na terenie powiatu kutnowskiego corocznie odbywa się festyn rodzinny z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, na który zostają zaproszone wszystkie rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu kutnowskiego oraz osoby, którym bliska jest ta idea. W organizację tego przedsięwzięcia czynnie włącza się Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Domów Dziecka i Rodzin Zastępczych „Wyspa Skarbów” oraz Stowarzyszenie Pomocy „LARIS”. Stowarzyszenie „Laris” prowadzi działalność mającą na celu integrację międzypokoleniową dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej a mieszkańcami domów pomocy społecznej powiatu kutnowskiego. Stowarzyszenie „Wyspa skarbów” prowadzi działalność promującą rodzicielstwo zastępcze oraz wspiera dzieci i rodziny zastępcze. Organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego była częścią wniosku projektu „Lepsze jutro” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania 7.1 Poddziałania 7.1.2 POKL, który do końca 2014 roku realizowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

5. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

Od 01.01.2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z w/w ustawą rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka zostały objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który jest wyznaczany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu kutnowskiego organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które wyznacza koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W okresie 3 lat od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej tj. od 01.01.2012 r. rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka nieposiadające przed dniem wejścia w życie w/w ustawy co najmniej 2-letniego doświadczenia w pieczy zastępczej, obejmuje się opieką koordynatora.

Tabela 14. Rodziny zastępcze objęte opieką koordynatora

	2012 rok	2013 rok	2014 rok
Liczba koordynatorów	2	3	4
Liczba rodzin zastępczych	17	87	81

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Opieką koordynatora zostały objęte nie tylko rodziny, które nie miały 2 letniego doświadczenia ale również rodziny zawodowe, rodzinne domy dziecka oraz rodziny, w których występowały problemy opiekuńczo – wychowawcze, lub które w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wymagały takiego rodzaju wsparcia. Wszystkie rodziny, które zgłoszą chęć współpracy z koordynatorem otrzymają taką formę wsparcia. Zatrudnieni koordynatorzy posiadają wykształcenie wyższe - pedagogiczne oraz posiadają doświadczenie w pracy z rodzinami zastępczymi i dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Zgodnie z przepisami w/w ustawy do zadań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej należy:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka

w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,

- przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu, w szczególności przez organizowanie grup wsparcia,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy realizując swoje zadania możliwie jak najczęściej odwiedzają rodziny zastępcze, prowadząc rozmowy na temat występowania u dzieci ewentualnych problemów opiekuńczo-wychowawczych czy zdrowotnych. Koordynatorzy sporządzają:

- ocenę sytuacji dziecka, która zawiera informację o rodzicach biologicznych dziecka (władzy rodzicielskiej i alimentach), kontaktach dziecka z rodzicami lub rodzeństwem, sytuacji zdrowotnej dziecka, jego wynikach w nauce, ewentualnych problemach opiekuńczo – wychowawczych, metodach pracy stosowanych w pracy z dzieckiem, informacji dotyczącej zainteresowań oraz stanowisko koordynatora w sprawie zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- plan pomocy dziecku, który zawiera główne cele, do których ma dążyć rodzina przy pomocy konkretnych działań. Działania są formułowane pisemnie z podziałem na krótko i długo terminowe, uwzględniając działania w sferach: psychospołecznej, edukacyjnej, zdrowotnej, materialno-bytowej, sferze zainteresowań dziecka oraz kontaktów z rodzicami biologicznymi. Plan pomocy dziecku sporządzany jest raz do roku, następnie dokonuje się oceny ustaleń zawartych w planie a w razie potrzeby dokonuje się jego modyfikacji,
- ocenę rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka, która zawiera dane osobowe członków rodziny, sytuację mieszkaniową, stan zdrowia opiekunów dzieci, informację o problemach w sprawowaniu pieczy zastępczej, informację o podnoszeniu kwalifikacji przez opiekunów zastępczych, ich współpraca ze szkołą, PPP itp., oraz wnioski koordynatora rodzinnej

pieczy zastępczej na temat funkcjonowania rodziny.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka przed upływem jednego roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata.

W przypadku negatywnej oceny, kolejna ocena jest dokonywana nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia dokonania tej oceny. W przypadku negatywnej kolejnej oceny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej kieruje do sądu wnioski o uchyleniu postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazuje ją do właściwego sądu.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Oceny powinny być dokonywane w konsultacji w szczególności z asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka. W dokonywanych ocenach koordynatorzy uwzględniali informacje ze szkół, gminnych ośrodków pomocy społecznej, opinii poradni psychologiczno - pedagogicznej, kuratorów sądowych oraz informacji uzyskanych z ośrodka adopcyjnego. Wszystkie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zostały zgłoszone do adopcji.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzają również Indywidualne Programy Usamodzielnienia wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej i wspierają ich w procesie usamodzielnienia.

Zgodnie z art.77 ust. 4, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Tabela 15. Rodziny zastępcze objęte opieką koordynatora w 2015r.

	2015 rok
Liczba koordynatorów	4
Liczba rodzin zastępczych	45

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wychodzą naprzeciw oczekiwaniom rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, wspierają ich w trudach codziennej pracy, w razie potrzeb pomagają w rozwiązywaniu występujących trudności, wskazują rozwiązania lub pomagają w realizacji założeń planu pracy z dzieckiem. Koordynator to osoba, która zna opiekunów oraz ich dzieci, jest godna zaufania na tyle, że rodziny nie ukrywają żadnych niepowodzeń związanych z wychowywaniem dzieci czy swoich wątpliwości. Współpraca z rodzinami układa się pozytywnie, do Sądu wystosowano pozytywne opinie o funkcjonowaniu rodzin zastępczych. Do tut. Centrum nie wpłynęły żadne zażalenia na pracę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

6. Pomoc psychologiczna

W ramach pracy psychologa świadczone są usługi pomocy psychologicznej definiowanej poprzez szeroki zakres działań psychologicznych:

- promocja zdrowia - działania nastawione na rozwój cech, które sprzyjają kształtowaniu i zachowaniu zdrowia
- prewencja - zapobieganie patologii
- poradnictwo psychologiczne - pomoc w rozwiązywaniu kryzysów rozwojowych
- interwencja kryzysowa - pomoc w rozwiązywaniu sytuacji traumatycznych i kryzysowych
- psychoterapia, resocjalizacja - pomoc w zmniejszeniu i usunięciu zaburzeń emocjonalnych

Promocja zdrowia jest to proces umożliwiający każdemu człowiekowi zwiększenie oddziaływania na własne zdrowie w sensie jego poprawy i utrzymania. Udział psychologii w promocji zdrowia to zespół działań, których celem jest kształtowanie i utrwalenie zachowań potrzebnych do rozwoju i utrzymania zdrowia jednostki. Można wyróżnić dwie możliwości wykorzystania psychologii w realizowaniu zadań promocji zdrowia:

1. Upowszechnianie wiedzy psychologicznej - tę formę działalności można najogólniej określić jako edukacyjną wspomagającą procesy wychowania, edukacji i leczenia. Działania polegające na podnoszeniu jakości życia i umacniające dobrostan psychiczny uznawane są za najistotniejsze dla promocji zdrowia.
2. Udział psychologów w promocji zdrowia - psychologowie biorą udział w tworzeniu i realizowaniu programów, pracy indywidualnej nastawionej na edukację zdrowotną i wspomaganie rozwoju. Ma to na celu uczenie takich umiejętności jak nawiązywanie i utrzymywanie relacji z innymi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywanie konfliktów itp.

Psychologiczna prewencja jest to zespół działań, w których wykorzystuje się metody i środki psychologiczne w celu obniżenia prawdopodobieństwa wystąpienia zaburzeń w funkcjonowaniu somatycznym, psychicznym i społecznym. Cel ten osiąga się poprzez przeciwdziałanie czynnikom ryzyka i wzmacnianie zasobów. Prewencja może polegać na minimalizowaniu zagrożeń przez eliminowanie czynników ryzyka, które można podzielić na ryzyko sytuacyjne (stres wydarzeń), rozwojowe (okresy krytyczne w rozwoju, na przykład kryzys dorastania) oraz temperamentalne i osobowościowe. Działanie prewencyjne ma w pierwszym rzędzie przeciwdziałać pojawieniu się zaburzeń. Jest więc nastawione przede wszystkim na grupy ryzyka.

Poradnictwo psychologiczne to forma pomocy oferowana osobom zdrowym przeżywającym tak zwane kryzysy rozwojowe lub trudności przystosowawcze. Poradnictwo psychologiczne użyteczne jest w zmianach rozwojowych i nagromadzeniu się wydarzeń życiowych. Odbywa się ono w formie kilku spotkań, których głównym celem jest zidentyfikowanie problemu i poszukiwanie sposobów jego rozwiązania. Poradnictwo można podzielić na cztery fazy:

- ^ diagnoza problemu, to znaczy zidentyfikowanie trudności z jaką osoba sobie nie radzi
- ^ określenie czynników podtrzymujących istnienie problemu oraz trudności związanych z jego rozwiązaniem
- ^ poszukiwanie nowych sposobów rozwiązania trudności
- ^ wzmocnienie klienta w realizowanych przez niego zmianach

Interwencja kryzysowa jest działaniem zmierzającym do odzyskania przez osobę dotkniętą kryzysem zdolności jego samodzielnego rozwiązania. Ma charakter pomocy psychologicznej, medycznej, socjalnej lub prawnej i służy wsparciu emocjonalnemu osoby w kryzysie. Kryzys jest momentem zwrotnym, stanem, który cechuje się dużym napięciem emocjonalnym, uczuciem przerażenia, obawą przed utratą kontroli i poczuciem bezradności oraz przed różnymi formami dezorganizacji zachowania i objawami somatycznymi. Osoba przeżywająca taki stan, ze względu na ograniczenie bądź wyczerpanie własnych możliwości rozwiązania problemu, wymaga pomocy z zewnątrz.

W 2014 roku odzwierciedleniem wyżej wymienionej charakterystyki pomocy psychologicznej, na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie, było świadczenie usług na rzecz rodzin zastępczych oraz ich podopiecznych zestawionych w poniższej tabeli:

Tabela 16. Rodzaj pomocy świadczonej przez psychologa zatrudnionego w PCPR

Rodzaj pomocy	Ilość
Konsultacje wychowawcze (praca bezpośrednio z opiekunem)	84
Porady psychologiczne (indywidualna praca z dzieckiem)	85
Porady psychologiczno-pedagogiczne (konsultacja wychowawcza oraz praca indywidualna z opiekunem)	83
Udział w spotkaniach rodziców z dziećmi	21

źródło: dane PCPR, opracowanie własne

Ogółem skorzystano z usług psychologa 273 razy. Pomoc skupiała się na indywidualnej pracy psychologa z rodzicami zastępczymi jak i ich podopiecznymi. Były to jednorazowe spotkania konsultacyjne, systematyczna praca podczas wielu sesji oraz asysta w trakcie spotkań rodziców biologicznych z dziećmi na terenie Centrum. Główne problemy skupiały się na poprawie umiejętności wychowawczych rodziców, stabilizacji emocjonalnej klientów, nabywaniu umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, poszerzaniu świadomości psychologicznej pomagającej w lepszym rozumieniu zaistniałych sytuacji i pokonywaniu związanych z nimi trudności, wsparciu emocjonalnym. Realizowano ponadto formę wsparcia grupowego mającą na celu podnoszenie stanu wiedzy i umiejętności poprzez wykłady, odczyty oraz prelekcje zaproszonych gości.

Planowane wypełnienie obowiązków świadczenia pomocy psychologicznej na lata 2015- 2017 skupiało się będzie na realizacji następujących punktów:

- 1) świadczenie pomocy psychologicznej dla rodziców zastępczych
- 2) świadczenie pomocy psychologicznej dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
- 3) świadczenie pomocy psychologicznej na rzecz usamodzielniających się wychowanków
- 4) organizacja grupy wsparcia na rzecz zainteresowanych rodzin
- 5) dbałość o aktualny poziom wiedzy psychologicznej, umiejętności wychowawczych poprzez organizowanie prelekcji, zapraszanie gości
- 6) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

- 7) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej
- 8) stała współpraca z koordynatorami rodziny i pracownikami socjalnymi w zakresie opracowania planu pracy z rodziną i jego koordynacja z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
- 9) wizyty w środowisku domowym.

III. ANALIZA FUNKCJONOWANIA PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU KUTNOWSKIEGO W LATACH 2012 – 2014

Dokonując diagnozy sytuacji pieczy zastępczej w Powiecie Kutnowskim w latach 2012-2014 należy stwierdzić, iż wzrosła liczba rodzin zastępczych. Dużym sukcesem jest zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych, w których opiekę znajduje coraz większa liczba dzieci. Tendencje wzrostowe wykazuje również liczba dzieci po raz pierwszy umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Rotacja dzieci również jest duża, w ciągu roku są przypadki powrotu dzieci do rodzin biologicznych, część wychowanków uzyskuje pełnoletność i odchodzi z form opieki zastępczej, niewielki odsetek dzieci znajduje miejsce w rodzinach adopcyjnych, szczególnie są to dzieci młodsze do 5 roku życia.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, że w ramach rozwoju pieczy zastępczej najważniejszym problemem jest pozyskiwanie kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Tabela 17. Liczba dzieci na terenie powiatu kutnowskiego zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej:

GMINA	LICZBA DZIECI
Bedlno	6
Dąbrowice	1
Krośniewice	14
Krzyżanów	10
Kutno gm.	12
Kutno miasto	29
Łanięta	4
Nowe Ostrowy	0
Oporów	0
Strzelce	3
Żychlin	9
RAZEM:	74

Źródło: dane GOPS, MGOPS z terenu powiatu, opracowanie własne

Po analizie powyższej tabeli można przypuszczać, że większa część dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej zostanie do niej skierowana. Mając na uwadze potrzeby Powiatu Kutnowskiego w zakresie stworzenia dzieciom potrzebującym odpowiednich miejsc do opieki i wychowania, ale również możliwości finansowe Powiatu Kutnowskiego, należy określić limit zawodowych rodzin zastępczych na lata 2015-2017, do czego zobowiązuje także wspomniany wcześniej art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Reasumując:

1. Należy rozwijać system rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
2. Dla dzieci kwalifikujących się do umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej należy również tworzyć rodzinne domy dziecka.
3. Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej będzie następowało dopiero po wyczerpaniu wszystkich rodzinnych form wsparcia.

Zgodnie z ustawą Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie od dnia 01 stycznia 2012 roku pełni funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, by móc dodatkowo wspierać rozwój systemu pieczy zastępczej w Powiecie Kutnowskim. Jak wiadomo, rodziny zastępcze potrzebują wsparcia nie tylko finansowego, ale również emocjonalnego oraz psychologicznego. W celu zapewnienia możliwości dostępu do różnego typu specjalistów przy Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Tęcza” w Kutnie powstał Ośrodek Poradnictwa w Kutnie, gdzie rodziny zastępcze, wychowankowie, oraz rodziny przeżywające trudności mogą nieodpłatnie skorzystać z pomocy psychologów, pedagogów i terapeutów rodzinnych. Do ośrodka zgłasza się coraz większa liczba osób.

Również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudnia psychologa, którego pomoc ukierunkowana była na pracę z rodzinami zastępczymi jak również z dziećmi w nich przebywającymi. Ponadto jeden raz w miesiącu organizowane są spotkania dla osób chętnych (rodzin zastępczych) z psychologiem, koordynatorami, pracownikami realizującymi zadania pieczy zastępczej. Spotkania mają charakter grupy wsparcia, podczas których każda rodzina może opowiedzieć o problemach, z jakimi się boryka, uzyskać pomoc w ich rozwiązaniu lub po prostu usłyszeć słowa wsparcia od obecnych osób. Spotkania cieszą się popularnością, rodziny zastępcze chętnie w nich uczestniczą.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU NA LATA 2015 - 2017

Celem Programu jest dalszy rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Kutnowskiego.

1. Tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Działania planowane do realizacji:

Działania planowane do realizacji	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2015 – 2017 rok	Przewidywane efekty zaplanowanych działań
Zamieszczanie informacji propagujących rodzicielstwo zastępcze w lokalnych mediach, organizowanie akcji informacyjnych	Liczba publikacji prasowych, internetowych, materiałów telewizyjnych, spotkań	Wzrost liczby osób zainteresowanych tematyką rodzicielstwa zastępczego
Nabór niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka	Liczba rozmów osobistych i telefonicznych	Wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, prowadzących rodzinne domy dziecka
Prowadzenie kwalifikacji kandydatów na rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka	Liczba przeprowadzonych procedur kwalifikacyjnych	Wzrost liczby osób zakwalifikowanych do sprawowania pieczy zastępczej
Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka	Liczba godzin przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów	Nabycie przez kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej wiedzy dotyczącej prawidłowego wypełniania funkcji rodzica zastępczego, wzrost kompetencji opiekuńczo – wychowawczych.
Tworzenie nowych form rodzinnej pieczy zastępczej – specjalistyczne rodziny zastępcze	Liczba nowych specjalistycznych rodzin zastępczych	Utworzenie specjalistycznej rodziny zastępczej
Stworzenie systemu motywacji do podjęcia decyzji o utworzeniu rodziny zastępczej	Uchwała w zakresie wynagradzania zawodowych rodziców zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka oraz przyznawanie rodzinom zastępczym świadczeń fakultatywnych	Powstanie nowych rodzin zastępczych

2. Wzrost kompetencji wychowawczych osób sprawujących pieczę zastępczą.

Działania planowane do realizacji.

Działania planowane do realizacji	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2015 – 2017 rok	Przewidywane efekty zaplanowanych działań
Zatrudnianie wykwalifikowanych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba koordynatorów	Współpraca rodziców zastępczych z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej.
Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	Liczba grup wsparcia oraz liczba uczestników grup wsparcia	Wzrost liczby osób uczestniczących w spotkaniach grup wsparcia.
Dostęp osób sprawujących pieczę zastępczą do usług specjalistycznego poradnictwa	Liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa / liczba porad	Zwiększenie liczby rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa.
Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych	Liczba godzin przeprowadzonych szkoleń. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach	Poszerzenie wiedzy dotyczącej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, ich potrzeb, sytuacji emocjonalnych, rozwoju itp., oraz wzrost kompetencji wychowawczych rodziców zastępczych.

3. Wzmacnianie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Działania planowane do realizacji

Działania planowane do realizacji	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2015 – 2017 rok	Przewidywane efekty zaplanowanych działań
Zapewnienie pomocy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci objętych działaniami koordynatorów	Zaangażowanie dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej do bezpośredniej współpracy z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w obszarze edukacji, relacji rodzinnych i społecznych, rozwoju zainteresowań, rekreacji, sportu, zdrowia. Poprawa sytuacji szkolnej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.
Zapewnienie dostępu do usług poradnictwa specjalistycznego	Liczba dzieci korzystających z poradnictwa specjalistycznego	Wzrost liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej korzystających z poradnictwa specjalistycznego.

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo– wychowawczych z uwzględnieniem aktualnych potrzeb oraz przepisów ustawy z dnia 09 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Działania planowane do realizacji

Działania planowane do realizacji	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2015 – 2017 rok	Przewidywane efekty zaplanowanych działań
Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego, dostosowanie lub pozyskanie lokali w związku z obowiązkiem zmniejszenia liczby dzieci	Liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego; przeciętna liczba miejsc w placówkach; przeciętna liczba dzieci umieszczonych w placówkach	Dostosowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej do przepisów ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – w tym prowadzenie placówek typu socjalizacyjnego zapewniających 14 miejsc.
Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego	Liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego; przeciętna liczba miejsc w placówkach; przeciętna liczba dzieci umieszczonych w placówkach	Zapewnienie opieki i wychowania w formie zbliżonej do warunków rodzinnych

5. Wzmocnienie kwalifikacji kadry wychowawczej zatrudnionej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Działania planowane do realizacji

Działania planowane do realizacji	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2015 – 2017 rok	Przewidywane efekty zaplanowanych działań
Organizowanie specjalistycznych szkoleń dla kadry wychowawczej zatrudnionej w placówkach	Liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba osób, które ukończyły szkolenia	Zapewnienie właściwej opieki dzieciom i młodzieży przebywającym w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poprzez wzmocnienie kwalifikacji kadry wychowawczej

6. Życiowe usamodzielnienie osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka , placówki opiekuńczo – wychowawcze i inne formy opieki oraz ich integracja ze środowiskiem.

Działania planowane do realizacji

Działania planowane do realizacji	Wskaźniki dotyczące zakresu realizowanego zadania 2015 – 2017 rok	Przewidywane efekty zaplanowanych działań
Realizacja indywidualnych programów usamodzielnienia	Liczba realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia	Wzrost liczby osób usamodzielnionych osiągających cele dotyczące zdobycia wykształcenia i kwalifikacji zawodowych zawarte w indywidualnych programach usamodzielnienia.
Świadczenie pracy socjalnej i udzielenie wsparcia	Liczba osób usamodzielnionych objętych pracą socjalną	Wzrost liczby osób usamodzielnionych objętych pracą socjalną
Prowadzenie mieszkań usamodzielnienia dla byłych wychowanków POW	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie mieszkania usamodzielnienia	Poprawa sytuacji mieszkaniowej osób usamodzielnianych.

V. LIMIT ZAWODOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH NA LATA 2015-2017

Biorąc pod uwagę wszystkie omówione dane poniżej przedstawiony zostaje limit rodzin zastępczych na lata 2015-2017, a mian.:

- w roku 2015 limit **11** zawodowych rodzin zastępczych (w tym 1 nowa rodzina)
- w roku 2016 limit zawodowych rodzin zastępczych wynosi **12** (w tym 1 nowa rodzina),
- w roku 2017 limit zawodowych rodzin zastępczych wynosi **13** (w tym 1 nowa rodzina).

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania realizacji zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017, są środki finansowe:

- z budżetu Powiatu Kutnowskiego,
- z budżetu samorządów gminnych,
- z budżetu innych samorządów powiatowych,
- z pozyskiwanych środków w ramach odpłatności rodziców biologicznych,
- z budżetu Państwa (Ministra właściwego),

VII . BENEFICJENCI I REALIZATORZY PROGRAMU

Beneficjentami programu są:

- Dzieci i osoby pełnoletnie przebywające w pieczy zastępczej,
- Rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka,
- Kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka lub kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- Osoby usamodzielniane – wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- Osoby zatrudnione w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Głównym podmiotem Realizującym Program jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie, pełniący jednocześnie zadania Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, przy współpracy z:

- Rodzinami zastępczymi oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka,
- Placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Rodzinami pomocowymi,
- Koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej,
- Miejskimi i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej,
- Ośrodkami oświatowymi,
- Kościołami,
- Sądami Rejonowymi,
- Kuratorami,
- Asystentami rodzin.
- Organizacjami pozarządowymi

VIII. MONITORING PROGRAMU

Poprzez monitoring rozumie się proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanego Programu w aspekcie finansowym i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji Programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Monitoring programu polegać będzie na bieżącym kontrolowaniu i analizowaniu stopnia realizacji celów założonych w niniejszym programie. Monitoringiem zajmować się będzie główny podmiot Programu, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

Monitoring programu odbywać się będzie poprzez ocenę nowych wyzwań i zagrożeń oraz poprzez uaktualnianie programu zgodnie z potrzebami społeczeństwa, po zakończeniu roku budżetowego w terminie do 30 kwietnia.

Monitoringowi będą podlegać wszystkie zadania zawarte w programie.

Ponadto Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie będzie co roku przedkładał sprawozdanie merytoryczne i finansowe Radzie Powiatu w Kutnie wraz ze sprawozdaniem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

IX . PROJEKT SZCZEGÓŁOWEGO BUDŻETU PROGRAMU:

Lp	Treść wydatku	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017
1.	Pomoc pieniężna dla rodzin spokrewnionych	1.108.800,00	1.134.310,00	1.162.670,00
2.	Pomoc pieniężna dla rodzin niezawodowych	960.000,00	982.080,00	1.006.632,00
3.	Pomoc pieniężna dla rodzin zawodowych	360.000,00	368.280,00	377.487,00
4.	Pomoc pieniężna dla rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	96.000,00	98.208,00	100.663,00
5.	Pomoc pieniężna dla rodzinnego domu dziecka	384.000,00	392.832,00	402.653,00
6.	Jednorazowa pomoc na przyjęcie dziecka	35.000,00	35.805,00	36.700,00
7.	Pomoc na kontynuowanie nauki RZ i POW	410.390,00	419.829,00	430.325,00
8.	Pomoc na usamodzielnienie RZ i POW	93.903,00	96.063,00	98.464,00
9.	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej RZ i POW	18.882,00	19.316,00	19.799,00
10.	Dodatek dla dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	96.000,00	98.208,00	100.663,00
11.	Dofinansowanie do wypoczynku	24.000,00	24.552,00	25.166,00
12.	Pomoc losowa	15.000,00	15.345,00	15.729,00
13.	Wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych plus składki	382.836,00	391.641,00	401.432,00
14.	Wynagrodzenia dla prowadzących rodzinne domy dziecka plus składki	143.604,00	146.907,00	150.580,00
15.	Wynagrodzenie dla rodzin pomocowych	10.052,00	10.283,00	10.540,00
16.	Środki na utrzymanie lokalu	146.000,00	149.358,00	153.092,00
17.	Szkolenia i poradnictwo	16.000,00	16.368,00	16.777,00
18.	Wydatki na pokrycie kosztów utrzymania dzieci pochodzących z terenu powiatu kutnowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	99.000,00	101.277,00	103.809,00
19.	Wydatki na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu kutnowskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	104.000,00	106.392,00	109.052,00
20.	Utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzinnego domu dziecka	3.586.054,00	3.668.533,00	3.760.247,00
21.	Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i psychologa	133.552,00	136.624,00	140.039,00
22.	Diagnozy psychologiczne kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	2.500,00	2.557,00	2.621,00
23.	Wynagrodzenie dla osoby zatrudnionej przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	71.802,00	73.453,00	75.290,00
	RAZEM:	8.251.269,00	8.390.013,00	8.700.430,00